

N:o 86.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 10 maj 1900.
— — — — — Andra Kammaren den 10 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i fråga om reform af valrätten till Riksdagens Andra Kammare.

(Konstitutionsutskottets utlåtande n:o 8).

Till Konungen.

Frågan om förändrade bestämmelser i afseende å den politiska valrätten har vid flera föregående tillfällen utgjort föremål för behandling inom riksdagen. Jemväl innevarande år har detta viktiga spörsmål, med anledning af särskilda motioner i ämnet, påkallat Riksdagens uppmärksamhet.

Denna fråga är, enligt Riksdagens uppfattning, för hela vårt konstitutionella lif af alltför genomgripande betydelse för att kunna lösas utan en föregående allsidig och fullständig utredning. För en mogen pröfning från Riksdagens sida af denna fråga måste det vara en oeftergiflig förutsättning, att Riksdagen blifvit satt i tillfälle att öfverskåda olika spörsmål, som med densamma ega samband och som äro att beakta, då en sådan omdaning af den politiska valrätten ifrågasattes, att denna valrätt skulle ställas på väsentligt bredare grund än hittills. I en så viktig fråga kan det icke vara förenligt med statens välfärd, att beslut fattas, som skulle innebära steg ut

i det obekanta, och allra minst kan det begäras af dem, hvilka för närvarande ställa sig tveksamma i fråga om behovet och gagneligheten af en rösträttsutvidgning, att de skola medverka till någon förändring i det bestående, så länge de icke genom en utredning satts i tillfälle att bedöma dess verkningar. En allsidig utredning skall göra det möjligt för vederbörande att sinsemellan jämföra olika förslag och mot hvarandra väga deras företräden och brister. Dessförutan kan icke en tillfredsställande och varaktig rösträttsreform komma till stånd.

Vid den utredning, som Riksdagen sålunda anser vara oundgängligen af nöden, om rösträttsfrågan skall kunna vinna en tillfredsställande lösning, bör, enligt Riksdagens åsigt, frågan upptagas till pröfning i sådan omfattning, att dervid hänsyn toges till åtskilliga olika spörsmål med afseende å vilkoren för valrättens åtnjutande och utöfning.

Sålunda borde, enligt Riksdagens åsigt, särskildt tagas under ompröfning, huruvida icke för valrätten annan grund borde bestämmas än kommunal rösträtt, t. ex. erläggande af en viss direkt skatt till staten. Skulle åter fortfarande den kommunala rösträtten anses böra blifva förutsättning för den politiska, borde undersökas, huruvida icke grunderna äfven för den kommunala rösträtten borde i grundlag bestämmas.

Vidare borde pröfvas, om icke med en väsentlig utsträckning af valrätten borde förbindas åtskilliga garantier utom högre ålder, såsom bofasthet inom valkretsen, fullgjorda skyldigheter mot samhället genom utskylders ordentliga betalande under viss tid, afslutade ordinarie värnpligtsöfningar i fredstid, derest ej uppskof eller befrielse vunnits, m. m., äfvensom om valrättssystemet, i händelse af utsträckt rösträtt, fortfarande skulle vara byggt på grundsatsen om lika röst rätt, eller om någon gradering af valrätten deri borde upptagas.

Pröfvas borde äfven, om med utsträckning af valrätten skillnaden med afseende å representationsrätt mellan land och stad borde bibehållas, jemkas eller upphäfvas, samt om köpingar och municipal-samhällen fortfarande borde hänföras till landsbygden.

Derest det under frågans närmare behandling visade sig, att äfven andra spörsmål vore förtjenta att tagas under ompröfning, borde naturligtvis äfven åt dem skänkas tillbörlig uppmärksamhet.

Först om på detta sätt en allsidig utredning kommit till stånd, skall det, enligt Riksdagens åsigt, blifva möjligt att uppgöra ett

förslag till valrättsreform, som bäst tillfredsställer samhällets behof och derjemte är på lämpligt sätt afpassadt efter öfriga bestämmelser i vårt statskick.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen hos Eders Kongl. Maj:t anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa en i möjligaste mån fullständig och allsidig utredning rörande de förutsättningar och vilkor, under hvilka valrätten till Riksdagens Andra Kammare må kunna utsträckas, samt för Riksdagen framlägga förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 10 maj 1900.

Med undersätlig vördnad.
